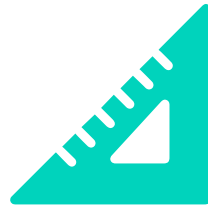
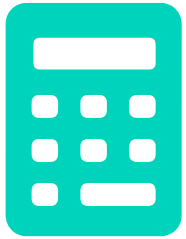
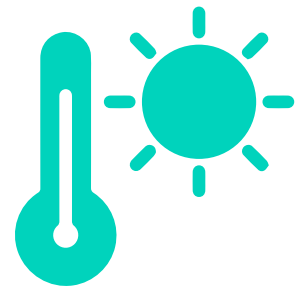

D O K Reken maatjes

aantekeningen Powerpoint

voor de trainer

dia 2 coach basisvaardigheden

werkvorm

De hele groep

vertel

In deze training staat gecijferdheid centraal.

Jullie hebben je aangemeld om vrijwilliger te worden, of jullie zijn al Taalmaatje. Op het scherm zien jullie dat er drie basisvaardigheden zijn: ICT (Digitaal), Gecijferdheid (Rekenen) en Taal. We verwachten niet van vrijwilligers dat zij expert zijn op het gebied van deze vaardigheden. Maar we verwachten wel dat ze kennis en interesse hebben om dit over te brengen.

dia 3 gecijferdheid telt mee

werkvorm

De hele groep

vertel

Doel: De Hogeschool Utrecht nam het initiatief voor het project Gecijferdheid telt mee! om landelijk meer aandacht te vragen voor de doelgroep laaggecijferden.

actie

Geef hier zelf een toelichting waarom jij (of jouw organisatie) deze training geeft.

vertel

In deze training komt aan bod:

- ▶ wat is gecijferdheid?
- ▶ wat is de doelgroep?
- ▶ wat wordt er verwacht van een Rekenmaatje?

In deze training besteden we ook aandacht aan de didactiek; hoe help je iemand die moeite heeft met de wereld van getallen.

dia 4 cijfers

werkvorm

De hele groep

vertel

Om een beeld te krijgen van de doelgroep staan hier wat aantallen op een rij. Zoals jullie zien, is er ook een grote overlap tussen mensen die moeite hebben met taal én rekenen.

In Nederland zijn er 2,5 miljoen mensen die moeite hebben met taal en/of rekenen. Gebruikelijk is het om deze groep 'laaggeletterd' te noemen. Het aantal mensen dat moeite heeft met rekenen is 2,1 miljoen en hiermee groter dan het aantal mensen dat moeite heeft met taal, 1,9 miljoen. In de praktijk is er meer aandacht voor laaggeletterden dan voor laaggecijferden. Gecijferdheid is in toenemende mate van belang voor goed kunnen functioneren in onze samenleving.

dia 5 introductie

werkvorm

Groepjes van drie

film

Laat het filmpje Gecijferdheid in de ochtend - Gecijferdheid Telt Mee! zien.

actie

De vrijwilligers bespreken in kleine groepjes waar ze allemaal cijfers tegenkomen en wat hun ervaringen zijn met die cijfers.

stel voorbeeldvragen aan de groep

- ▶ Hebben ze er een bepaald gevoel bij, of idee over?
 - ▶ Hoe was hun ervaring als kind? Wat vonden ze van rekenen?
 - ▶ Bespreek dit gezamenlijk na.
-

dia 6 foto's van dagelijkse situatie

werkvorm

De hele groep

vertel

Zoals je hier ziet, zijn er veel dagelijkse situaties waarin je getallen tegenkomt. De betekenis van deze getallen is verschillend. Noem een aantal voorbeelden die je ziet.

dia 7 wat is gecijferdheid?

werkvorm

De hele groep

vertel

Dus... wat is gecijferdheid? Gecijferdheid is functioneel rekenen. Rekenen met een functie, een doel. Het gaat over dagelijkse situaties waarin je getallen nodig hebt. Daarvoor is het nodig dat je de getallen begrijpt en ermee kunt werken. We hebben het over maten (tijd, geld, gewicht), over tabellen en over het lezen van grafieken. Het gaat níét om het maken van kale sommen zonder context ($3 \times 3 = 9$).

dia 8 hoe reken jij?

werkvorm

De hele groep + groepjes van twee

film

Laat een stukje film zien over procenten.

vertel

Los eerst zelf in 1 minuut de som op. Bespreek daarna in tweetallen, weer in 1 minuut, jouw oplossing.

actie

Voer een groeps gesprek waarin je als trainer eerst

zelf vertelt over je eigen rekenervaringen.

Wat vond je vroeger van rekenen en hoe kwam dat?

Bespreek met elkaar de volgende vragen

- ▶ Wat heb je ervaren?
- ▶ Wat zag je bij de ander?
- ▶ Was dat anders?
- ▶ Ervaar je rekenangst?
- ▶ Of ken je mensen die dat laten zien?

Bedenk dat er ook culturele verschillen zijn in hoe mensen rekenen.

film

Laat de filmpjes uit China zien (rekenen met vingers).

Het ene voorbeeld is niet beter dan het ander.

Wees open en geïnteresseerd.

dia 9 functioneel rekenen

werkvorm

De hele groep + groepjes van twee

actie

Geef uitleg over een stukje didactiek. In de tweede bijeenkomst wordt hier dieper op ingegaan, maar vanwege de kracht van de herhaling stip je het hier vast aan. Besteed eerst aandacht aan de opgave.

vertel

Hoe pak je dit gestructureerd aan met een Rekenmaatje? Voor diegenen die de Taalmaatjes training hebben gevolgd, we werken ook hier met het VUT model. Dat bestaat uit 3 stappen:

- ▶ Vooruitkijken
- ▶ Uitvoeren
- ▶ Terugkijken

actie

Bespreek eerst samen met de groep de opgave die op het scherm staat en doe dit aan de hand

van het VUT model. Eventueel in groepjes van twee.

dia 10 pauze

dia 11 Met wie ga je aan de slag?

werkvorm

De hele groep

vertel

De doelgroep is divers. We hebben te maken met mensen uit verschillende culturen, uit verschillende landen, die verschillende talen spreken. En zoals we aan het begin zagen, is er een verschil tussen mensen die alleen moeite hebben met rekenen of mensen die moeite hebben met rekenen én taal. Die groep, die moeite heeft met taal, is ook weer op te splitsen. We kunnen hier een onderscheid maken tussen NT1 en NT2. Voor de vrijwilligers die al een taalmaatje hebben: kijk eens of je maatje ook behoefte heeft aan ondersteuning in gecijferdheid. Hoe zou je daar achter kunnen komen?

dia 12 wat kom je tegen?

werkvorm

De hele groep + groepjes van twee

vertel

Heeft iemand van jullie momenteel een taalmaatje of heeft iemand een taalmaatje gehad van wie je nu denkt, nu ik weet wat laaggecijferdheid is, ja diegene heeft daar ondersteuning bij nodig...
Waarom denk je dat? Waar merk je dat aan?

Bijvoorbeeld: Stel dat je maatje vaak te laat komt.
Wat doe je dan?

Bedenk eens waardoor iemand te laat komt. Heeft dat wellicht met laaggecijferdheid te maken?

- ▶ Niet goed klokkijken
- ▶ Niet goed inschatten reistijd
- ▶ Geen beltegoed door slecht budgetteren.

dia 13 hoe herken je het?

werkvorm

De hele groep

vertel

Veel mensen die laaggeletterd of laaggecijferd zijn, schamen zich. Zij hebben strategieën ontwikkeld om niet te laten merken dat ze hier niet vaardig in zijn. Op het scherm zie je een aantal voorbeelden. Wie herkent hier iets van bij mensen in zijn of haar omgeving?

dia 14 voorbeeld

werkvorm

De hele groep

actie

Zie het scherm

dia 15 stellingen & grenzen

werkvorm

Groepjes van 3

actie

Deel de stellingen uit aan groepjes van 3 of laat deze zien op het scherm.

Geef instructie aan de vrijwilligers om van gedachten te wisselen over deze stelling. Zijn ze snel klaar met een stelling, laat ze een volgende stelling samen bespreken. Bespreek na ongeveer 10 minuten de stellingen met de hele groep na.

vertel

- ▶ Moeilijk? Is het erg dat het moeilijk is?

Vereenvoudig samen. Stapjes terug. Wat gaat wel goed?

- ▶ Uitkering? Cultuur? Wat is gebruikelijk in Nederland? Hoe werkt dat voor jou? Wat heeft het voor gevolg?
- ▶ Administratie? Grens. Verwijzen naar andere instanties.
- ▶ Cadeautjes? Maak een afspraak. Leg uit hoe het hier werkt. Doe zelf de suggestie om aan het einde van het maatjestrject een keer samen te eten.

dia 16 voorbereiden 2e bijeenkomst

werkvorm

De hele groep + individueel

actie

Laat de deelnemers de map pakken en wijs op de rekenkaarten. Benoem er een paar en geef aan dat dit als naslagwerk kan dienen, maar óók als onderwerp van de begeleiding.

Vraag deelnemers voor de volgende keer een onderwerp uit te zoeken wat ze wel en wat ze niet aanspreekt.

dia 18 terug- en vooruitblik

werkvorm

De hele groep

vertel

Wat is je van de vorige bijeenkomst het meest bijgebleven?

actie

Korte herhaling (a.d.h.v. vragen op het scherm) in samenspraak met de groep.

Herhaling aanpak: VUT model (vooruitkijken, uitvoeren, terugkijken)

Vooruitkijken naar de invulling van de avond.

dia 19 1 vragen stellen - het eerste contact

werkvorm

De hele groep + groepjes van twee

vertel

In het begin wil je te weten komen waar iemand hulp bij nodig heeft en hoe je die hulp het best kunt bieden. Het is dan fijn om eerst een verkennend gesprek te voeren. De volgende vragen helpen daarbij (zie scherm).

Zoek een gesprekspartner en bevrraag elkaar aan de hand van de vragen op het scherm. Wees naar elkaar open en nieuwgierig.

Met welk doel wil iemand beter kunnen rekenen?

vertel bij de film

In deze film zie je een verkennend gesprek. Dit gesprek wordt hier met een kind gevoerd, dit omdat er nog geen vergelijkbare opnames zijn met volwassenen.

dia 20 2 Een rekengesprek

werkvorm

De hele groep

vertel

Een rekengesprek heeft als doel inzicht te krijgen in iemands rekenstrategie. Je bent hier nog niet aan het uitleggen. Je wilt te weten komen hoe iemand rekent, zodat je een plan kunt maken, hoe je iemand helpt.

Wat jou kan helpen om inzicht te krijgen, is iemand een paar voorbeelden te laten zien en van daaruit te laten kiezen. Zie bijvoorbeeld de Succesboekjes: 'Zo doen zij het'. Stel de vraag: welke manier zou je zelf kiezen?

film

Laat de film zien van een rekengesprek.

vertel

In dit fragment zie je goed hoe belangrijk het is de leerder uit te lokken, door uitleg te geven door te tekenen/vertellen/laten zien wat hij doet.

dia 21 3 begeleiding

werkvorm

De hele groep

vertel

Na het verkennen is het tijd om echt met rekenen aan de slag te gaan. Zoek een mooie praktijkopgave en ga aan de slag.

Wat is belangrijk om voor ogen te houden?

- ▶ Zorg dat je dezelfde taal spreekt. Maak afspraken over het woordgebruik (plus, erbij, maal). Vraag wat voor woord iemand zelf voor bepaalde rekenbegrippen gebruikt.
- ▶ Gebruik concreet materiaal.
- ▶ Begrijp goed wat het onderliggende probleem is. Misschien is het alleen een taalprobleem, dan is het een kwestie van een woordenlijst maken en zorgen voor begrip.
- ▶ Vereenvoudig. Reken niet met 100tallen maar met 10tallen.
- ▶ Geef veel complimenten en motiveer om door te zetten.

tips

- ▶ Optellen is makkelijker dan aftrekken.
 - ▶ Onder elkaar rekenen, denk eraan dat er fouten mogelijk ontstaan door een verschil in de schrijfrichting (Arabisch t.o.v. Nederlands).
-

dia 22 niveaus

werkvorm

De hele groep en kleine groepjes

vertel

Het leren van rekenen gaat in verschillende stappen/niveaus.

actie

Doe de stappen voor, door deze uit te tekenen op een flipover.

1. Laat zien met blokjes/fiches en laat uittellen.
2. Teken de verdeling met appels en kinderen.
3. Teken de som, schematische weergave (groot vierkant met 28, kleine vierkantjes met 6).
4. De formele som.

actie

Laat de vrijwilligers in een groepje samen een som bedenken en laat ze hierbij uitzoeken welke 4 stappen/niveaus hierbij passen.

dia 23 pauze

actie

Scherf niveaus in beeld laten staan.

dia 24 materiaal - succesboekjes

werkvorm

De hele groep + groepjes van twee

vertel

Deze succesboekjes kun je als vrijwilliger gebruiken. Omdat er aan laaggecijferdheid nu pas aandacht wordt besteed, is er in vergelijking met laaggeletterdheid nog vrij weinig materiaal. Er zijn nog geen 'grammaticaboeken' voor rekenen. Dit is echter in ontwikkeling. Wat is er dan wel?

actie

Geef iedereen een Succesboekje (en geef aan dat ze deze mee naar huis kunnen nemen).

actie

Geef instructie: Kies in een tweetal een opgave uit het boekje en laat ieder een rol kiezen: vrijwilliger of leerder. Wissel bij een volgende opgave van rol.

actie

Nabespreken. Wat ging goed? Wat heeft aandacht nodig?

dia 25 materiaal - rekenkaarten

werkvorm

De hele groep

actie

Bespreek de kaarten aan de hand van de vragen op het scherm.

dia 26 materiaal - rekentassen

werkvorm

De hele groep

actie

Laat de rekentassen zien.

film

Laat de film zien van Victor Mids en vertel erbij dat het prima is om ezelsbruggetjes in te zetten.

dia 27 materiaal - spelletjes

werkvorm

De hele groep

actie

Laat diverse rekenspelletjes zien. Misschien is er tijd over om een spelletje te spelen.

dia 28 **dia 29** placemats

werkvorm

De hele groep

actie

Laat de verschillende placemats zien en leg uit dat deze gebruikt kunnen worden als praathulp.

dia 30 websites & doorverwijzen

werkvorm

De hele groep

actie

Wijs op de websites en vul de slide aan met lokale instanties waar vrijwilligers naar kunnen doorverwijzen (schuldhulpverlening, formulieren brigade)

dia 31 einde presentatie

veel succes!

Wil je deze handleiding gaan afdrucken? Wees zuinig met papier en print dubbelzijdig.
